

Polska

Czas na zamówienia publiczne

2015-06-24 14:24:59

System zamówień publicznych w Malezji, który w pewnym zakresie jest zgodny ze standardami międzynarodowymi, ustanowiono w latach tworzenia się państwa. Choć wydatki kraju na zamówienia publiczne na towary i usługi są wyższe niż w większości krajów OECD, malezyjskie przepisy w tym zakresie pozostawiają jednak wiele do życzenia.

Wydatki Malezji na zamówienia publiczne na towary i usługi przekraczają 150 mld ringgitów rocznie. W 2012 r. było to blisko 25 proc. PKB. Jest to dwukrotnie więcej, niż w większości krajów OECD.

System zamówień publicznych w Malezji regulują ustawa o kontraktach rządowych z 1949 r. oraz ustawa o procedurze finansowej z 1957 r. Reguły i wytyczne obowiązujące w przetargach zostały zawarte w Instrukcjach Ministerstwa Finansów (Treasury Instructions), uzupełnionych Okólnikami Ministerstwa Finansów (Treasury Circulars). Przepisy obowiązują wszystkie instytucje państwowe na szczeblu federalnym, stanowym, agencje rządowe. Nie mają one jednak zastosowania do firm państwowych.

Regulacje prawne

Ustawa o procedurach finansowych (1957) określa procedury zbierania, nadzoru (custody) i wypłacania pieniędzy publicznych oraz procedury nabywania, nadzoru i pozbywania się własności publicznej, oraz inne sprawy powiązane.

Ustawa o kontraktach rządowych (1949) deleguje uprawnienia na ministrów w zakresie zawierania kontraktów w ich ministerstwach oraz upoważnia urzędników rządowych (government officers), aby zawierali umowy w imieniu rządu.

Instrukcja Ministerstwa Finansów określa natomiast procedury finansowe i księgowość oraz przepisy, które muszą być przestrzegane przy zarządzaniu i korzystaniu z funduszy publicznych, w tym przy zamówieniach publicznych.

Celem okólników Ministerstwa Finansów jest przekazanie informacji, wyjaśnienie, wdrożenie, poprawa czy zmiana określonej polityki, zasad, procedur odnoszących się do zarządzania i korzystania z pieniędzy publicznych.

Okólniki federalne dotyczące kontraktów zawieranych centralnie. Wydawane po to, by wyszczególnić przedmioty czy usługi, które mogą być nabywane tylko centralnie.

Rodzaje przetargów

Zamówienia publiczne są realizowane przez odpowiednie agencje na szczeblu federalnym, czyli przez ministerstwa i ciała statutowe – statutory bodies, pod nadzorem Rządowego Wydziału ds. Zamówień Publicznych (Government Procurement Division) w Ministerstwie Finansów. Na szczeblu stanowym dokonywane są przez odpowiednie departamenty w rządach stanowych, przez rządowe agencje (state owned statutory bodies) oraz lokalne rady stanowe.

Istnieją różne rodzaje zamówień publicznych, w zależności od wartości oraz przedmiotu zamówienia.

Tryby zamówień publicznych w zależności od wartości przedmiotu zamówienia:

- zakup bezpośredni. Jego przedmiotem są towary i usługi o wartości poniżej 20 tys. ringgitów rocznie lub roboty budowlane wycenione na mniej niż 50 tys. ringgitów rocznie
- oferta cenowa (przetarg zamknięty). Przetarg jest ogłaszany na towary i usługi warte 20-200 tys. ringgitów rocznie lub roboty budowlane w granicach 50-200 tys. ringgitów rocznie
- przetarg otwarty. Dotyczy towarów i usług oraz robót budowlanych powyżej 200 tys. ringgitów

Przy zamówieniach publicznych o niskiej wartości stosuje się zakupy bezpośrednie na podstawie wyboru spośród minimum pięciu konkurencyjnych ofert. Osoby odpowiedzialne za realizację zamówień mogą kupować od każdego dostawcy towarów i usług, którego oferta ma rozsądną cenę. Jeżeli przedmiot zamówienia znajduje się na liście przedmiotów zamawianych centralnie, są zobowiązane do skorzystania z kontraktów panelowych, które zostały wybrane przez rząd federalny.

W trybie oferty cenowej (quotation) wybierany jest komitet ds. ofert. Dostawcy są zapraszani przez jednostkę ds. zamówień publicznych w agencji czy departamencie urzędu do złożenia oferty. Jednostka może ogłosić nabór ofert na swojej stronie internetowej lub tablicy informacyjnej (ogłoszenie powinno być widoczne przez siedem dni), aby otrzymać oferty na od innych zarejestrowanych dostawców. Oferty są analizowane pod kątem finansowym oraz technicznym i przedkładane Komisji ds. Oferty Cenowej do ostatecznej decyzji.

W przypadku przedmiotów i usług zamawianych w trybie przetargu, agencje są zobowiązane do umieszczenia ogłoszenia w lokalnych gazetach lub na jednym z portali zamówień publicznych. Okres składania ofert w przypadku przetargów odnoszących się do lokalnych dostawców wynosi 21 dni, a przy przetargach międzynarodowych zostaje wydłużony do 56 dni.

Komitet przetargowy, składający się ze wyższych urzędników rządowych (senior government officials), otwiera zgłoszone oferty, komitety finansowy i techniczny oceniają je zgodnie z systemem punktowym, a następnie zostaje złożony raport w sprawie przetargu do rady agencji - urzędu ds. zamówień publicznych (Agency Procurement Board – Lembaga Perolehan), która podejmuje ostateczną decyzję o wyborze dostawcy. Rada jest uprawniona do wydawania decyzji w sprawie przetargów do wysokości 50 mln ringgitów w przypadku dostaw towarów i usług, oraz do 100 mln ringgitów – robót budowlanych.

Przy przetargach o wyższej wartości, ostateczna decyzja podejmowana jest przez Ministerstwo Finansów. Po zakończeniu procedury agencja (urząd) informuje dostawcę w formie pisemnej o udzieleniu kontraktu.

Słabe strony

Zamówienia publiczne w Malezji mają liczne słabości:

- Są one źle planowane. Agencje rządowe mają obowiązek corocznego planowania zamówień publicznych na kolejny rok finansowy. Każde zgłoszone zamówienie powinno zawierać szczegółowy plan projektu, specyfikację przedmiotu zamówienia, określenie wartości oraz dostępności przedmiotu na rynku lokalnym
- Zbyt niskie wykorzystanie trybu przetargów otwartych. W przypadku zamówień publicznych o wysokiej wartości często wykorzystywane były tryby bezpośredniego kontraktowania i negocjacji zamiast przetargu otwartego, który gwarantuje najlepszy poziom konkurencyjności ofert. Oczywiście, taka sytuacja stwarza okazję do korupcji
- Brak monitorowania i ewaluacji. Dostawcy w dużym stopniu nie dostarczają towarów i usług zgodnie ze specyfikacją, a zatem przedmioty zamówień są albo niższej jakości albo mniej lub nawet w ogóle użyteczne dla odbiorcy. Jest to powiązane z brakiem szczegółowej specyfikacji ze strony zamawiającego, a także niedopełnieniem obowiązku sprawdzenia zgodności dostawy ze specyfikacją i mimo to akceptacją dostawy. Sytuacja ta odnosi się także do robót budowlanych i ich jakości (materiały, wykonanie). W efekcie podnosi to koszty zamówień publicznych, a także – w przypadku robót budowlanych – wydłużenia czasu ich realizacji. Stwarza także sytuację pro korupcyjną

Wiele zaniedbań ma związek z brakiem transparentności procesu zamówień publicznych. Malezja dokonała wprawdzie postępu jeśli chodzi o przejrzystość systemu, jednakże nadal wiele procedur wymaga naprawy:

- często negocjacje prowadzone są z jednym dostawcą (wykonawcą) poza wiedzą opinii publicznej, w kulisach, ponadto bez wyjaśnienia, dlaczego preferowany jest ten, a nie inny podmiot; nie wiadomo, czy brane jest pod uwagę doświadczenie tej firmy, jej standing finansowy, czy specyfikacje zamówienia i zakres prac były modyfikowane w trakcie negocjacji i jakie są ostatecznie szczegóły kontraktu
- rady ds. zamówień publicznych stosują sesje zamknięte nawet podczas przetargów otwartych, co powoduje, że nieznane są czynniki decydujące o takim a nie innym wyniku
- posiedzenia są niedostępne na etapie oceny ofert i przyznania kontraktu; żaden dla obserwatorów zewnętrznych (czy ze strony Departamentu Audytora Generalnego, czy też Malezyjskiej Komisji Antykorupcyjnej, czy stowarzyszenia biznesu nie może go monitorować
- na proces zamówień publicznych duży wpływ ma polityka; kontrakty są przyznawane pod wpływem lobby politycznego, zgodnie z powiązaniem biznesowymi ministrów w rządzie federalnym i w rządach stanowych, członków parlamentu, senatu, członków zgromadzeń stanowych itp. W takiej sytuacji nacisk jest kładziony na tryb zamówienia publicznego (np. najbardziej pożądane negocjacje bezpośrednie), czy też na pominięcie normalnego procesu i kryteriów ewaluacji podczas selekcji ofert. Najczęstszą formą lobbingu są tzw. „listy poparcia” dla konkretnej firmy ubiegającej się o zamówienie publiczne

Firmy zagraniczne

Malezyjski system zamówień publicznych jest zdecentralizowany, a jednym z jego priorytetów jest wspieranie lokalnych podmiotów gospodarczych oraz protekcjonistycznych działań administracji rządowej Malezji. Większość przetargów nie jest dostępna dla firm pochodzących z innych państw, a w części przetargów mogą wziąć udział jedynie firmy mające status Bumiputera (rdzenna ludność Malezji). W związku z tym podmioty polskie, które zamierzają wziąć udział w przetargach publicznych, powinny najpierw poszukać partnera malezyjskiego, uprawnionego do wzięcia udziału w przetargu.

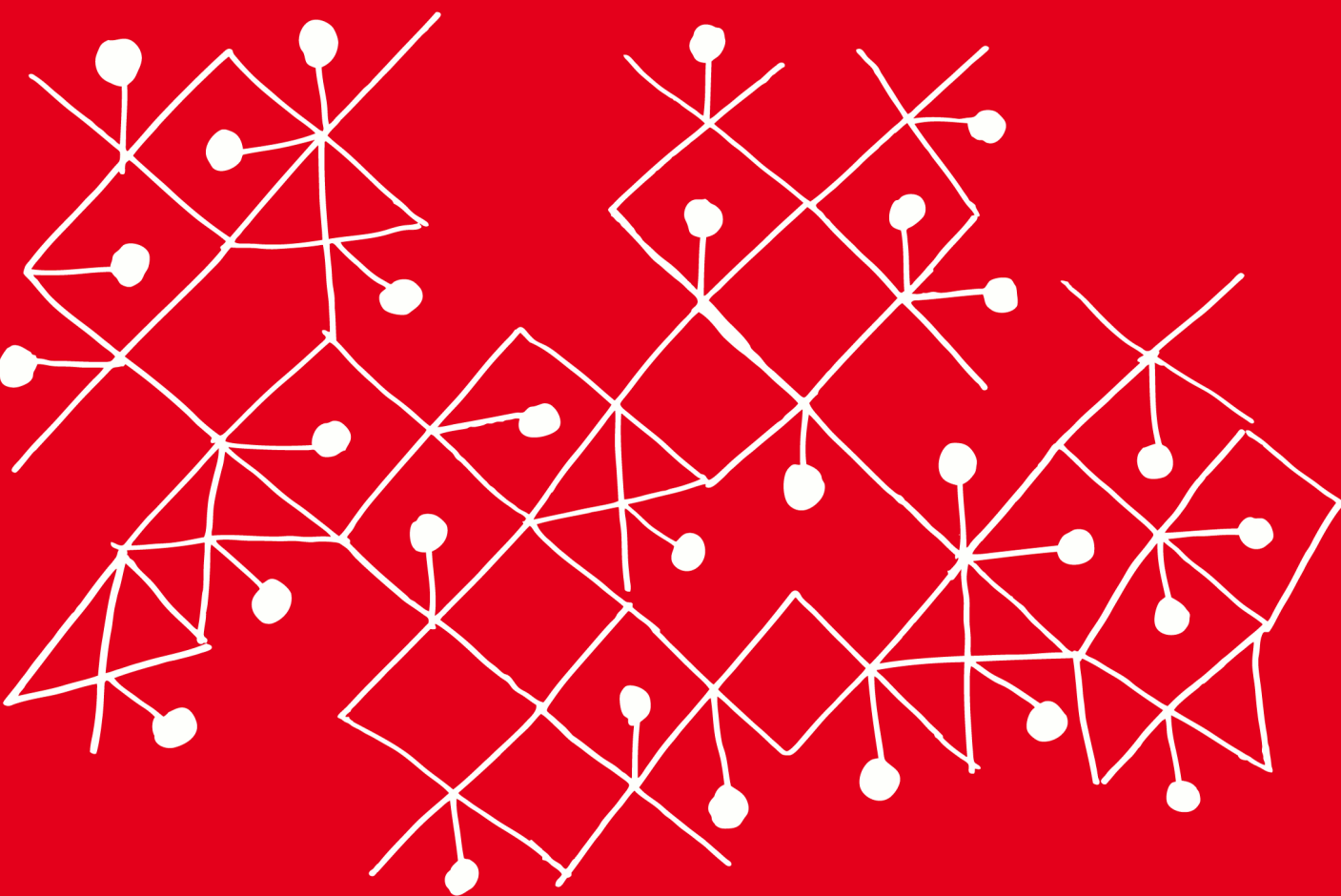
O ewentualnych przetargach skierowanych do podmiotów zagranicznych zwykle informowane są przedstawicielstwa dyplomatyczne akredytowane w Malezji.

Ważne linki

- System zamówień publicznych w Malezji: http://www.treasury.gov.my/pdf/lain-lain/msia_regime.pdf
- Instrukcje Ministerstwa Finansów Malezji: <http://www.treasury.tas.gov.au/domino/dtf/dtf.nsf/v-ti/65A0C37F47C84CF4CA25720A0016396C>
- Okólniki Ministerstwa Finansów w zakresie zamówień publicznych: http://www.treasury.gov.my/index.php?option=com_content&view=article&id=329proc.3Asurat-pekeliling-perbendaharaan-berkaitan-perolehan-kerajaan-yang-masih-berkuatkuasa-&Itemid=161&lang=en

Portale zamówień publicznych

- <http://myprocurement.treasury.gov.my/> lub Malaysian Government Procurement (e-Perolehan)
- <http://home.eperolehan.gov.my/v2/index.php>
- strona rządu <https://www.malaysia.gov.my/>

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego